

IOAN MATEI

Ioan Matei (n. 1960, Habic, județul Mureș) a absolvit Facultatea de Jurnalistică a Universității din București.

A debutat cu poezie în revista *Vatra* (1985) și a continuat cu proză în revistele *România Literară*, *Luceafărul*, *SLAST* ș.a.

Timp de peste 15 ani, a lucrat în presa scrisă (făcând parte din redacțiile unor publicații cum ar fi *Zig-Zag*, *Privirea*, *Oameni în top*, *Cultura*, *Adevărul*), perioadă în care i-au apărut câteva sute de interviuri, reportaje, comentarii politice.

Este autorul volumelor *Havelii noștri cei de toate zilele* (Editura Tipomur, 2002), *Românii din Ungaria* (Editura Institutului Cultural Român, 2004), *Viața pe bază de abonament* (Editura Tracus Arte, 2013).

Din anul 2007, lucrează la Ministerul Culturii: este directorul Direcției Cultură Scrisă și Creație Contemporană. ■

IOAN MATEI

Drepturi de autor

Microbuzul urma să plece spre Paris a doua zi dimineața, cel târziu la ora patru, din fața Liceului de Arte si Meserii Constantin Brâncuși din orașul Galbeni, așa îi anunțase profesorul Laurențiu Toma pe cei din grup. Stabiliseră traseul în cele mai mici amănunte, granița cu Ungaria trebuia bifată în jurul orei 18, prima noapte aveau să o petreacă la o pensiune de lângă Viena.

Cu o seară înaintea plecării, domnul profesor i-a adunat pe toți în cancelaria școlii, pe masa de consiliu a întins desfășurătorul întregii deplasări și, împreună cu tot grupul, au trecut în revistă ultimele detalii, un fel de repetiție generală pentru ceea ce avea să urmeze.

Au întârziat, ca de obicei, Luciana și Cameliu, să fie pentru ultima dată, i-a apostrofat șeful grupului, de fapt, domnul Laurențiu, așa îi spuneau toți, o formulă care conținea și respect, dar și recunoașterea autorității, cu unii domnul Laurențiu era coleg de cancelarie, cu alții împărțea responsabilitățile la primărie, unde era consilier din partea celui mai important partid din zonă. În plus, după ce și-a luat doctoratul cu lucrarea *Constantin Brâncuși sau verticalitatea luminii*, Laurențiu Toma a prins și o jumătate de normă, prin cumul, la Universitatea Dunărea de Sus din Drobeta Turnu Severin, unde ținea cursuri de imagologie și semantică tradițională.

În cancelarie, erau în total douăsprezece persoane, cu tot cu șoferul, fiecare cu atribuții bine stabilite. Un rol aparte îi revenea profesorului de sport Stelian Duca, iar domnul Gelu Segărceanu, ziarist la Infinit TV, trebuia să filmeze toată deplasarea, inclusiv evenimentul de la târgul de carte de la Paris, materialul filmat urmând să se transforme, la întoarcere, într-un serial care să ruleze pe televiziunea locală măcar zece episoade.

Din delegație mai făceau parte și câteva somități locale. De departe, cel mai important era prof. univ. dr. Eusebiu Vișinescu, cunoscut în toată Oltenia, avea 42 de cărți publicate și un CV impresionant. El urma să prezinte la Paris cartea domnului Laurențiu desprinsă din teza de doctorat iar domnul Laurențiu, pentru finalul manifestării, s-a angajat să susțină o comunicare științifică cu titlul *Brâncuși, încotro*.

Se împlineau 134 de ani de la nașterea marelui sculptor și, la fel ca în fiecare an după revoluția din decembrie 1989, inimosul grup de admiratori se deplasa la Paris, unde își aniversau ori își comemorau, după caz, idolul și conjudețeanul. În primii ani de după ’90, au văzut Parisul doar domnul Laurențiu și câțiva norocoși, doi-trei de fiecare dată, pentru că franțujii cereau vize, iar domnul Laurențiu, cu toate pilele și aranjamentele sale la ambasadă, nu reușea să obțină intrarea decât pentru câțiva dintre apropiații săi, prin rotație. Când regimul vizelor a fost liberalizat, grupul se rotunjea după numărul locurilor din autocar ori microbuz, în funcție de cum găseau sponsori și fonduri de la primărie.

Așezat în capul mesei din cancelarie, domnul Laurențiu le-a reamintit, pentru ultima dată înaintea plecării, ce aveau să facă fiecare, atât pe parcursul deplasării, cât și la fața locului. Stăteau toți cuminți ca niște elevi înaintea unui examen, apoi domnul Laurențiu trecu prin dreptul fiecăruia și verifică în amănunt felul în care au înțeles să răspundă sarcinilor.

Soția domnului Vișinescu, doamna Lidia, se oferise să prepare coliva și să ducă vin din producția proprie pentru pomenire. Domnul Eusebiu a mai adăugat pe lista de băuturi și câteva sticle de coniac *Milcov*, plus patru de *Alexandrion*, să fie acolo, așa, pentru ștaif! Tot doamna Lidia s-a îngrijit să pună în bagaj un fierbător, o cană mare din porțelan și șase pachete de cafea *Jacobs*. Nu-și puteau permite să cheltuiască prea mult cu mâncarea și băutura, aveau bugetul limitat și, oricum, mai bine de jumătate din sumă mergea pe cazare.

Domnul Laurențiu a examinat cu atenție lista doamnei Lidia, a mai adăugat și patru cartușe de țigări și s-a interesat cum a ornat coliva.

– Exact cum am vorbit, domnu' Laurențiu. Pe una e *Masa Tăcerii* înconjurată de scaune, pe cealaltă, pe care o împărțim la ăia de la ambasadă, am pus, mare, *Poarta Sărutului*, prin care se vede, la scară redusă, să știți, *Coloana Infinită*.

– Sper că ați ales bine culorile, se simți dator domnul Laurențiu cu o observație.

– Se poate, dom profesor!? Așa cum am vorbit! Și-am mai avut și noroc, trebuie să recunosc, am găsit niște bomboane roșii, galbene și albastre cum n-am mai văzut până acum. Au o glazură specială care rezistă la căldură, se topesc greu, cred că sunt nemțești.

Când a ajuns în dreptul profesorului de sport, domnul Laurențiu s-a încruntat. Vorbiseră cu câteva săptămâni înainte despre un plan numai al lor, pentru ceilalți era o surpriză, urmau să-l afle în seara de dinaintea plecării. Atunci când i-a venit ideea, domnul Laurențiu l-a chemat pe Stelian în cancelarie, era numai el în sală și își pregătea o temă, profu de sport bătea mingea cu copiii în curtea școlii. L-a strigat din cadrul geamului, l-a poftit înăuntru și i-a vorbit vreo cinci minute, aproape conspirativ,

despre importanța marketingului și a promovării în economia unui eveniment cultural.

Stelian aprobă din cap, auzise și el de tehnici și metode de promovare a unui produs, iar când domnul Laurențiu a trecut la concreteți, lui Stelian îi filau ochii și cu mintea ajunsese deja la calculul profitului.

În vizitele sale anuale la Paris, domnul Laurențiu pusese într-un fel anume ochii pe magrebienii care vindeau suveniruri în zona Turnului Eiffel. Dintre toate, l-a impresionat varietatea prin care negroteii, așa le zicea el, reușeau să vândă imaginea celebrului turn. Acolo i-a venit ideea, ce-ar fi dacă am vinde și noi *Coloana Infinitului*, în mii de exemplare, iar originalul să rămână în continuare la noi, în Gorj. I-a dat pontul lui Stelian Duca și primul test urmau să-l facă în acest an la Paris.

Profesorul Duca s-a interesat printre copiii din clasa la care era diriginte care dintre ei are tatăl tâmplar. L-a găsit pe unul și, cu o schiță sumară în mână, i-a comandat câte șase sute de bucăți din *Coloană*, în două dimensiuni. Prima variantă era înaltă de zece centimetri și groasă de unu, putea să aibă rol de breloc, talisman ori, pur și simplu, cum se exprimase domnul Laurențiu, „amintire cu Brâncuși". A doua avea patru centimetri în plus la înălțime și era prevăzută cu un suport care să-i permită să poată fi așezată pe un birou, pe o mobilă, dă bine oriunde o pui și, îl convinsese rapid domnul Laurențiu pe proful de sport, „e ușor recognoscibilă".

Când i-a mărturisit tainele afacerii, domnul Laurențiu i-a făcut pe loc câteva socoteli care duceau lejer către profit. Umplem niște plase cu colonițe, le ducem la Paris și cât stăm acolo ne instalăm, cu rândul, în Piața Eiffel și vindem amintiri cu Brâncuși. La un calcul simplu, cu numai trei euro bucata, dacă am vinde la un drum o mie de bucăți, ne-ar ieși bani de o mașină *second-hand*, bună, chiar și Euro4!

Acum, în cancelarie, uitându-se lung la Stelian, domnul Laurențiu nu avea nicio idee despre cum să anunțe surpriza. Improviză, însă, repede ceva, bătu de două ori din palme, ceilalți tăcură, apoi strigă, ușor alintat, surprize, surprize, domnul Stelian vrea să vă arate ceevvaaa!

Stelian lăsă intenționat câteva secunde pentru suspans, se aplecă greoi sub masă și scoase de-acolo o plasă din plastic pe care o deșertă peste catalogul aflat în fața sa.

– Hopa, ia uite ce avem noi aici! Cei din grup se ridicară pe jumătate de pe scaune și își îndreptară privirile spre grămăjoara de coloane ale infinitului făcute din lemn de brad. Era varianta cu suport pentru așezat pe mobilă. Pentru că nici unul dintre ei nu știu cum să reacționeze, interveni domnul Laurențiu.

– Ei, sunt sigur că la asta nu v-ați gândit! Marketingul, domnii mei, promovarea, reclama sau cum vreți să-i ziceți face patruzeci la sută din reușita unui eveniment.

– Sau a unei afaceri! interveni Stelian.

– Mă rog, se arătă nu prea mulțumit de întrerupere domnul Laurențiu, în afaceri ponderea e chiar mai mare! Oameni buni, pe scurt, că ne grăbim. Dacă americanii fac din rahat bici și vând în milioane de exemplare statuete cu Statuia Libertății, iertați-mi repetiția, dacă franțujii reușesc să atragă milioane de turiști cu măgăoaia aia a lor făcută din șină de cale ferată și mai și vând alte milioane de răhățișuri cu turnul Eiffel, la noi de ce nu s-ar putea?! Ai??

– Bună idee, dom' profesor, cu asta poate ieși un ban grămadă, se arătă entuziasmat Cameliu, în timp ce Luciana făcea echilibristică cu o miniatură a coloanei așezată pe cap.

– Ho, până la bani mai e! Câte bucăți ai făcut, domnu' Stelian?

– Vreo patru sute!

– Și eu ce ți-am spus?

– Păi, să fac cât de multe.

– Nu cât de multe, domnu' Stelian, minim șase sute, parcă așa am zis!

Lui Stelian îi luceau ochii, avea un zâmbet complice pe chip, se vedea că pregătește ceva.

– Nu vă enervați, domnu' Laurențiu, n-am terminat încă.

Zâmbetul i se lăți, întoarse capul când spre stânga, când spre dreapta pentru a se asigura că toți ceilalți sunt gata să-l asculte.

– Doamnelor și domnilor, surpriză de surpriză de surpriză! Se apleacă din nou sub masă, în partea dreaptă, scoase de

acolo o sacoșă identică cu prima, dădu la o parte *coloniţele* de pe catalogul din față sa și deșertă conținutul.

Un fel de oftat admirativ se auzi atunci în toată cancelaria, un ouuaauu prelung, toți se repeziră spre piramida ad-hoc din fața lui Stelian.

– Ete, al dracu', îi merge mintea, remarcă domnul Laurențiu, nu fără o ușoară invidie.

– Diversificarea ofertei, dom' profesor. Nu așa scrie la manualul de marketing? Nu poți vinde la nesfârșit unul și același produs; îi mai adaugi un moț, o linie, o aia-aia și, hopa, ai marfă nouă. Și, pe cale de consecință, umfli și prețul!

Noutatea era în acest caz că tâmplarul care-i făcuse coloanele lui Stelian, plictisit să repete în șase sute de exemplare modelul, pe cele scurte și fără picior le-a dat cu bronz – folosea bronzul când avea comenzi de rame ori pentru ornamente la sicrie –, iar acum coloanele păreau aurite.

– Ei, ce ziceți? se interesă proful de sport de isprava sa.

Nu așteaptă să primească răspunsul că tot el plusă cu încă o observație, oarecum mirat că nimeni nu văzuse inovația.

– Și, ia uitați aici, dom' Laurențiu, aici, în capăt.

Laurențiu luă de pe masă o coloană, o pipăi întâi apăsat să fie sigur că nu se ia bronzul, părea mulțumit de ce făcuse Stelian, însă nu observă nimic deosebit.

Spre deosebire de primele, alea cu suport orizontal, cele de-acum aveau înfipt într-unul din capete un cârlig, de fapt, un oval care se termina cu un șurub înfiletat în capătul coloanei.

– Deci, doamnelor și domnilor, se ridică Stelian în picioare, hotărât să dea toate explicațiile și să-și încheie misiunea în această ultimă repetiție, după cum vedeți, avem aici două variante. Unu – și luă în mână modelul cu picior – e varianta *Natur*, lemn de brad, încercați, încă miroase a munte, dacă tragi în piept simți adierea Carpaților. Pe astea nici nu le-am lăcuit, am zis să le păstrez în stare naturală, lemn din pădurile noastre, occidentalii se dau în vânt după lucrul de mână.

– *Hand-made*, se simți obligat preotul să intervină.

– Mă rog, cum ziceți, e artizanat sută la sută, conchise Stelian, apoi luă în mână celălalt model. Aici, avem varianta

Gold, ușor îmbunătățită, după cum puteți observa e prevăzută cu un sistem care îi permite să poată fi atașată ca breloc la cheile de la casă, de la mașină, mă rog, unde dorește clientul. Continuă câteva secunde să țină coloana proptită între arătătoarele ambelor mâini, o arată celorlalți ca un veritabil comerciant iar pe fețele publicului se putea citi reușita.

– Gata, interveni Laurențiu, e ok cu astea, să trecem mai departe. Părinte, sper să nu uitați nimic, ținuta, crucea, cele sfinte, știți dumneavoastră mai bine.

– E totul în regulă, spuse preotul și aprobă din cap în timp ce se juca cu cele două drăcovenii din fața sa. Așezase coloana cu suport pe masă iar peste ea încerca să pună varianta *Gold*, însă nu reușea. Fie că cineva mișca masa, fie capetele nu erau tăiate drept, la nouăzeci de grade, după câteva încercări nereușite renunță.

Laurențiu trecu pe lângă ziaristul Segărceanu, pe el nu-l întrebă nimic, știa că acesta era foarte tipicar și făcea totul cu exces de zel. Mai rămânea de verificat afișul manifestării de care era răspunzătoare doamna Pavel, profesoară de română și soție de consilier local. Veneau amândoi la Paris, ea ca filolog, el ca reprezentant al autorității; când ajunse în fața lor, domnul Laurențiu se simți dator să-l abordeze pe domnul Pavel, cu doamna oricum se întâlnea aproape în fiecare zi în cancelarie.

– Ei, domnul consilier, cum stăm cu afișul?

– Stăm bine, dom' profesor, dar am o nedumerire pe care o putem rezolva aici, pe loc.

Avea afișul făcut sul și așezat lângă el, sprijinit de masă. Îl luă și îl desfăcu, doamna Pavel prinse de o parte, domnul Pavel de cealaltă. Pe afiș era scris, de mână, însă într-o grafică îngrijită, tot programul manifestării.

În partea stângă, ca o bară de susținere, era desenată *Coloana Infinitului* pe toată înălțimea afișului. Primul rând era consacrat motivului aniversării: *Constantin Brâncuși – 134 de ani de la naștere*; pe rândul doi, era anunțată lansarea volumului *Constantin Brâncuși sau verticalitatea luminii* de conf. univ. dr. Laurențiu Toma, sub care era pictat numele celui care urma să prezinte cartea, evident prof. univ. dr. Eusebiu Vișinescu. Ultimul

rând, era rezervat unei sesiuni de comunicări științifice cu titlul *Brâncuși, încotro,* plus, evident, informații despre data și locul desfășurării evenimentului.

Când s-a convins că domnul Laurențiu a parcurs toate titlurile, domnul consilier Pavel se simți dator să intervină.

– Avem o mică problemă, dom' profesor.

– Anume?

– După *Brâncuși, încotro*, punem semnul întrebării ori cel al mirării?

– Pune-le pe amândouă, întâi întrebare, apoi mirare. În fond, aici am ajuns cu postmodernismul ăsta de rahat, scuzați expresia.

Soții Pavel au rulat apoi cu grijă afișul, domnul Pavel a mai spus că a avut grijă să-l multiplice în zece exemplare pe copiatorul color al primăriei, și cu asta s-a încheiat întâlnirea. Era deja zece seara, mai aveau înainte doar câteva ore de somn pentru că plecarea era anunțată pentru 4 dimineața. Această ultimă întâlnire a fost și ea trasă pe peliculă de ziaristul Gelu Segărceanu și urma să se adauge marelui film despre aventura lor la Paris.

În zorii zilei, au fost toți punctuali, Luciana și Cameliu aveau ochii umflați de somn, în schimb, ceilalți păreau proaspeți și binedispuși. Bărbații miroseau puternic a *after-shave*, iar dinspre femei se amestecau parfumuri rezonabile. Au așezat frumos bagajele în burta microbuzului, *fragilele* le-au pus lângă ei în dosul ultimului șir de scaune, domnul Stelian a insistat să aibă la îndemână un mănunchi de colonițe, pentru drum, mici protocoale, nu se știe niciodată, și și-a pregătit o cutie cu vreo douăzeci de bucăți.

Prima oprire au făcut-o după câteva ore pe Dealul Negru, și-au făcut nevoile, s-au spălat, șoferul a mai verificat încă o dată plăcuțele de frână, iar majoritatea celor din grup a hotărât că e timp pentru o porție de mici – Mici cât Pula Calului, așa suna o reclamă la vestitul popas –, o ciorbă de burtă și, pentru doritori, un ciolan cu fasole. Abia a reușit să-i mobilizeze domnul Laurențiu după o oră, doamna Pavel a renunțat la jumătate din ciorba de burtă, micii îi mâncase la aperitiv, iar preotul Bălăiță a trebuit să anuleze comanda la ciolanul cu fasole.

Până la granița cu Ungaria, n-au avut decât o pană pe dreapta-spate, au oprit o singură dată pentru nevoi, iar la ora pe care și-o stabiliseră au intrat în vamă. Aici au fost ceva probleme cu bagajele, de pe afișul lipit pe ușa microbuzului vameșii n-au înțeles mare lucru, domnul Laurențiu încercase într-o franceză aproximativă să le explice că sunt delegație oficială, Brâncuși, chestii, salvarea, însă, a venit de la proful de sport care i-a pomenit pe Bölöni și Nadia Comăneci, apoi le-a plasat câteva bucăți din colonițele *Gold* și *Natur,* iar, când s-au văzut cu ștampilele aplicate și cu pașapoartele în mână, le-a zâmbit vameșilor din spatele geamului și le-a transmis, ospitalier, muie, boanghinelor!, da, da, *igen*! Cei din microbuz se cutremurau de râs, bă, da' ai văzut că ți-au mulțumit, au dat din cap că da, al dracu' ești, dom' Stelică, te descurci!

Numai domnul Laurențiu părea ceva mai rezervat, s-a uitat în spate, parcă voia să-i numere, apoi a tras puternic aer în piept și la expirare le-a zis-o direct: mă, domnilor, voi nu simțiți aerul de Occident? Hai că acușa suntem în Viena și vă fac o talpă pe *strasse*, înainte de culcare.

La Paris, au ajuns după încă două zile, târgul de carte era programat să se deschidă în ziua următoare, iar evenimentul Brâncuși era programat în penultima. Au bătut străzile de dimineața până seara, domnul Laurențiu i-a plimbat prin locurile importante și le-a ordonat să lase cumpărăturile pe ultima zi. Trăseseră la o pensiune de lângă Porte de Versailles, erau câte doi într-o încăpere nu mai mare de opt metri pătrați, chiuveta în cameră și veceu la capătul holului.

Luciana și Cameliu s-au pierdut de grup în câteva rânduri, ăștia sunt chitiți să rămână aici, bombănea doamna Pavel, să ne strice nouă socotelile și să nu mai putem pleca anul viitor. Nu era departe de adevăr, cei doi chiar avuseseră discuții acasă despre posibilitatea de a nu se mai întoarce, Luciana era dispusă la orice muncă, fac orice, îi spuse lui Cameliu, spăl vase, fac curat, orice, numai să iasă banu', am auzit că franțujii ăștia sunt puturoși rău! Cameliu își luase în buzunar carnetul de șofer, fată, am beul și ceul, decât avioane nu pot să conduc, că în rest… Erau speriați totuși de cum se vor descurca cu limba, pe Luciana o

pufnea râsul când încerca să pronunțe ceva mai nazal, le reușea doar mersi, scuzați și pardon. Au revenit de fiecare dată la grup și au stat și ei două zile, conform graficului întocmit de domnul Laurențiu, în piața de lângă Turnul Eiffel, la vândut *colonițe*. N-au reușit să dea decât vreo zece bucăți, și alea unui grup de bulgari cărora le-au spus că sunt aurite și că poartă noroc.

De fapt, până la sfârșitul excursiei, toți cei din grup au vândut în total optzeci și patru de bucăți, la început cu doi euro bucata, apoi au lăsat de la ei și au făcut o ofertă generoasă care includea două bucăți la un euro. Au mai plasat un mănunchi la portarul de la ambasada României, iar din varianta *Natur*, mai bine de jumătate de plasă, le-au făcut cadou unui referent de la Institutul Cultural Român.

În ziua marelui eveniment, au ajuns la târg cu două ore înainte; de dimineață, domnul Laurențiu trecuse pe acolo și lipise afișele la standul României, ceilalți au venit încărcați cu toate cele de trebuință. Ghinionul a lovit-o pe doamna Lidia, care a trebuit să refacă ornamentele de pe colivă, noroc că-și luase la pachet câteva pungi cu bomboanele colorate, nu era mare lucru, modelul îl știa din memorie.

Au făcut rost de o masă mai lungă pentru prezidiu, de fapt, locul din care profesorul Vișinescu urma să facă prezentarea cărții domnului Laurențiu iar acesta să susțină comunicarea științifică, au strâns câteva scaune pentru auditoriu și au început pregătirile. Pe ambele capete ale mesei au pus cartea ce urma a fi prezentată, câteva exemplare au fost așezate vertical, cu copertele spre public și spre camera de filmat, în așa fel încât, după scenariul elaborat pe loc, ziaristul Segărceanu să focalizeze pe poza domnului Laurențiu de pe coperta a patra. Domnul Stelian nu a ratat ocazia de a-și etala ce-i mai rămăsese din producția de *colonițe Natur*, asa că, pe latura exterioară a mesei, a așezat câte un bibelou, din zece în zece centimetri.

– Să nu cadă, domnu' Stelian, arată bine, dar să nu cadă când vorbește domnul Vișinescu, s-a simțit datoare să intervină doamna Pavel.

– Nicio grijă, doamna profesoară, sunt lucrate bine. Oricum, aici le las, dracu' le mai cară înapoi!

În partea opusă mesei prezidiului, pe colțul din dreapta, femeile aranjau o altă masă pe care au așezat cele două platouri cu colivă, vinul adus pentru pomenire, câteva sticle cu coniac – contribuția profesorului Vișinescu –, pahare și cești pentru cafea.

– În cinci minute, dăm drumul, i-a atenționat domnul Laurențiu, după ce a aruncat o privire peste stand.

Evenimentul a început cu o rugăciune a părintelui Bălăiță, a continuat apoi cu sfințirea cărților și a bucatelor de pe masa din fund. În public, s-au așezat toți din grup, mai puțin domnii Vișinescu și Laurențiu, iar după cuvântul de deschidere și primele fraze ale recenzentului, pe scaune, s-au mai alăturat vreo patru diasporeni și câțiva gură-cască.

– Dacă ar fi trăit, și veți vedea că nu exagerez, vorbim totuși de un geniu, Brâncuși ar fi împlinit astăzi 134 de ani, a continuat domnul Vișinescu, după ce, înainte, transmisese celor prezenți salutul autorităților locale și al intelectualității din Oltenia natală a marelui nostru artist.

A prezentat apoi cartea domnului Laurențiu Toma, *Constantin Brâncuși sau verticalitatea luminii*, nu a ezitat să observe că autorul și-a dedicat ultimii ani exclusiv studiului operei marelui Brâncuși, a vorbit despre faptul că, între puținii brâncușologi care există în țară, domnul Toma e cel mai îndreptățit să aprecieze valoarea geniului de la Hobița pentru că, stimați invitați, și asta nu-i o coincidență, mai tânărul meu coleg nu este altcineva decât fiul lui Constandin Toma, nepot de soră al lui Bădia Brâncuși!

Și-a încheiat prezentarea aducând mulțumiri și recunoștință organizatorilor târgului de carte și reprezentanților Ministerului Culturii pentru buna primire ce li s-a făcut, și-a slăbit puțin nodul cravatei și l-a invitat să vorbească pe însuși autorul lucrării, de data aceasta nu despre carte, ci despre ceva cu mult mai important și inedit, premieră mondială, cum bine o să observați, stimați invitați!

Domnul Laurențiu și-a potrivit microfonul, a desfășurat în fața sa câteva foi pe care schițase din țară arborele genealogic al neamului marelui sculptor, și-a dres glasul și a lansat un torent de argumente care aveau să răstoarne ceea ce o lume întreagă nici nu gândise. După teoria sa, nu Constantin era adevăratul

prenume al sculptorului, ci Constandin, cu d de la Dumitru, și, în spiritul celor afirmate, adăugă un pomelnic de Constandini din Hobița, plus încă o duzină din satele învecinate.

– Trebuie să spunem adevărul, iubiți invitați, Bădia nu ne-ar ierta dacă ar ști că noi continuăm să-i pocim adevăratul nume, cel pe care l-au purtat bunii și străbunii noștri. Nu trebuie să perpetuăm în secolul douăzeci și unu o eroare pe care, hai să admitem, a scăpat-o un notar beat ori puțin alfabetizat. De zece ani studiez această problemă, nu doar că am scotocit adânc în timp, dar am cercetat cu osârdie toată zona. Neamul nostru e plin de Constandini, unul nu e Constantin, mă bucur că mi-a revenit mie onoarea de a face lumină în acest caz, însă nu pot să nu mă întristez că de atâta vreme s-a multiplicat în lume un neadevăr. Abia de-acum încolo putem vorbi de adevăratul Constandin Brâncuși, a spus domnul Laurențiu în finalul comunicării sale, nu înainte de a-i informa pe cei prezenți că, la întoarcerea în țară, va înregistra la OSIM adevăratul nume și, astfel, va deveni beneficiarul drepturilor de autor cuvenite de pe urma operei marelui nostru compatriot.

Cei din public l-au aplaudat prelung, domnul Vișinescu i-a strâns mâna și l-a felicitat pentru descoperire, doamna Pavel și doamna Lidia s-au ridicat primele să porționeze coliva, Luciana și Cameliu au intrat în oficiu să pregătească filtrul de cafea.

La mica petrecere care a urmat după eveniment, doamna Lidia a primit felicitări de la cei prezenți pentru arta cu care a decorat cele două platouri cu colivă. În timp ce înfuleca și el o porție zdravănă, domnul consilier Pavel a prins un moment în care l-a abordat pe preotul Bălăiță și i-a mărturisit admirația sa pentru marile catedrale văzute în Occident.

– Poți să întorci TIR-ul în ele, părinte, n-am mai văzut așa ceva, sunt totuși la prima mea ieșire!

– Să nu exagerăm, domnule consilier, dacă ne uităm înapoi în istorie vom găsi și explicația. Sute de ani popoarele occidentale au cărat din colonii toate bogățiile pământului, nu s-au dat în lături de la jafuri și exploatare, explică părintele cu gura plină. Asta în timp ce noi, românii, n-am asuprit pe nimeni, n-am trecut cu un metru în curtea vecinului și n-am luat un ac

de la niminea. Să închidem subiectul, nici nu vreau să mă mai gândesc!

Domnul Pavel nu mai știu ce să răspundă, tăcea încurcat, nu era sigur dacă părintele era pe aceeași lungime de undă cu el și aproape că îi părea rău că a deschis discuția. L-a salvat domnul Laurențiu care a ordonat retragerea, într-un sfert de oră trebuie să se întâlnească toți la microbuz, urmau cumpărăturile și ultima noapte în Orașul Luminilor.

*

Drumul de întoarcere a fost lipsit de peripeții. În prima zi domnul Laurențiu aproape că nu a vorbit cu cei din grup, a făcut pentru sine o analiză a celor petrecute; lansarea cărții a decurs bine, profesorul Vișinescu a bifat punctele importante, publicul a înțeles mesajul său, eventualele scăpări le va insera într-un interviu care va deschide serialul TV despre vizita lor în Franța.

Avea, însă, o problemă. În proiectul său se strecurase o greșeală de calcul, undeva i-a scăpat ceva, altfel ar fi avut succes pe toată linia. Faptul că nu s-a putut valorifica în întregime producția de *colonițe* dovedea că mai trebuie lucrat la proiect, era nevoie de îmbunătățiri ori, poate, chiar de un nou plan al afacerii.

Noaptea nu i-a fost tocmai un sfetnic bun, s-a perpelit până către ziuă, imaginase ceva înainte să adoarmă, însă, dimineața a uitat totul și era mai obosit ca niciodată. S-au pregătit pentru ultima zi de drum, mai aveau până acasă o mie cinci sute de kilometri. Domnul Laurențiu a abandonat scaunul din față al ghidului și s-a întins pe cele trei scaune din spate unde a căzut repede într-un somn adânc. Cei din grup nu l-au deranjat. În Ungaria, au mâncat la o pensiune din orașul Sopron. Abia când s-au întors în microbuz au observat că domnul Laurențiu dădea semne că ar vrea să se trezească.

A sărit în picioare ca la o comandă militară când Stelian, care luase câteva beri la bord, s-a întins către doamna Lidia și a întrebat-o dacă știe bancul cu vișine. Adică, doamna Vișinescu, o știți pe aia cu vișine...

Doamna Lidia l-a lovit peste umăr, hai, dom' profesor, fiți serios, sunt sigură că e o capcană! Domnul Laurențiu s-a lovit cu capul de plafonul mașinii, l-a luat de braț pe Stelian și l-a tras lângă el. Somnul în microbuz îi priise, ideea din timpul nopții s-a legat acum și a dat roade.

– Profesore, atenție la mine! Dacă vrei, poți să și notezi, eu zic că nu e nevoie, am totul în cap. Dăm la o parte povestea cu *colonițele*, n-am pierdut nimic, omul ăla ți le-a făcut gratis, undeva am greșit, dar nu stăm acum să analizăm cauzele. Am în schimb ceva de milioane, asta sigur o să meargă, practic nu avem cum să dăm rasol. Încă o dată, mare atenție! Dispunem de televiziune, la Infinit TV avem intrare liberă și oricum și ei sunt în rahat, ce le propun eu o să-i salte și-o să le umfle conturile.

Deci, ajungem acasă, tipărim în prima fază un milion de bilete răzuibile de TV Bingo. Și-acuma: pe fiecare bilet se va afla desenată *Masa Tăcerii* și cele douăsprezece scaune. Masa și scaunele vor avea aceeași culoare, adică avem pe un bilet, dau un exemplu, masa roșie și scaunele roșii, pe altul vor fi albastre, apoi verzi, maro, draci-laci, înțelegi. Ei, și-acum urmează chestia.

Pe semicercul din partea de jos a mesei și a fiecărui scaun, prin răzuire, cumpărătorul va descoperi literele alfabetului, dintre care numai două majuscule; vor fi puse aleatoriu, dar niciun bilet nu va conține alfabetul întreg. Și ca să câștige, fiecare va trebui să cumpere mai multe bilete – le dăm simbolic, la un pol –, în așa fel încât, condiția noastră, din majusculele găsite pe minimum zece bilete să poată fi format numele Constandin Brâncuși. Biletele se trimit în plic închis pe adresa redacției, câștigătorii vor fi anunțați în direct, prin tragere la sorți, pe Infinit TV. Premiul întâi – un Logan, premiul doi – o sufragerie, premiul trei – un scuter. În plus, cine reușește să adune zece bilete câștigătoare și are și norocul să dea peste un set de aceeași culoare – lucru aproape imposibil, unu la un milion șanse – câștigă Marele Premiu, un Mercedes. Premiile nu ne costă nimic, facem barter de publicitate, tipărim reclama produsului pe dosul tichetelor. ■

(povestire din volumul *Viața pe bază de abonament*,
Tracus Arte, 2013)